

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תש"ע 2010

אתר אביב חדש אזרחות
מבחן מתכונת מס' 1

א ז ר חות

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים ורבע
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון	-	(14×1)	-	14	נקודות
פרק שני	-	(13×1 + 9×3)	-	40	נקודות
פרק שלישי	-	(12×2)	-	24	נקודות
פרק רביעי	-	(11×2)	-	<u>22</u>	נקודות
סה"כ	-		-	100	נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין
- ד. הוראות מיוחדות: קרא היטב את השאלות ואת ההוראות, הקפד לענות על ששאלות. חלק את זמן המבחן כך שתספיק לענות על כל השאלות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

<http://aviv.ort.org.il/bezrachut>

כל הזכויות שמורות לרשת אורט ישראל

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (14 נקודות)

ענה על שאלה אחת מהשאלות 1-2 (14 נקודות)

1. המשרד לאיכות הסביבה הוציא תקנה האוסרת על השמעת מוסיקה רועשת בכל שעות היממה בטענה שמוזיקה המושמעת בקולי קולות במהלך שעות רבות עלולה לפגוע באיכות החיים של השכנים ואף לפגוע בשמיעה של ילדים ומבוגרים. המוזיקאים התארגנו ויצאו נגד התקנה. אחד המוסיקאים טען: "אני עושה רעש כי לצערי יש המון דברים שמטרידים אותי ואני לא יודע לנסח אותם כמו שצריך. אז אני צועק. יש צעקה שצריכה לצאת, ומוזיקה היא הדרך המושלמת להוציא אותה החוצה".

- ציין והצג בשם איזו זכות של הציבור התקין המשרד לאיכות הסביבה את התקנה. והסבר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.
- ציין והצג בשם איזו זכות יצא המוסיקאי נגד התקנה. והסבר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.

2. ממשלת ישראל החליטה על תכנית לשימור אתרי מורשת יהודית וציונית. במסגרת תכנית זו יוקצו כספים לשיפוץ האתרים ויפעלו במערכת החינוך לקיום סיורים לאתרים אלו. חלק מהאתרים הם מערת המכפלה ובית טרומפלדור בתל חי. חלק מהמתנגדים לתוכנית טענו שברשימת האתרים המיועדים לשימור לא נכללים אתרים הקדושים לערבים. האזרחים הערבים מהווים כ- 20% מאזרחיה של המדינה וראוי היה שגם אתרים שהם חלק מהמורשת התרבותית שלהם, כמו של היהודים, יכללו בתוכנית.

- ציין והצג מהו סוג לאומיות שבאה לידי ביטוי בתכנית של הממשלה. והסבר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.
- ציין והצג מהי הזכות של הערבים שנפגעת לדברי מתנגדי התכנית. והסבר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.

פרק שני (40 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 3-7 (לכל שאלה - 9 נקודות)

3. הצג מאפיין למדינה יהודית ומאפיין למדינה דמוקרטית בהכרזת העצמאות.
4. הצג שני מאפיינים של ממשל פרלמנטארי.
5. הסבר והדגם מהי חקיקת משנה.
6. הצג שני גורמים לשסע הלאומי.
7. ציין שני חוקים במדינת ישראל שתפקידם להגן על זכויות האדם והצג אחד מהם.

ענה על שאלה אחת מהשאלות 8-9 (לכל שאלה - 13 נקודות)

8. הצג את עקרון הגבלת השלטון
הסבר כיצד תקשורת חופשית מגבילה את השלטון
9. הסבר מהו עקרון הכרעת רוב.
הסבר כיצד הכרעת רוב יכולה לבטא את התפיסה של דמוקרטיה מהותית.

פרק שלישי (24 נקודות)

קרא את הקטע וענה על שתיים מהשאלות 10-12 (לכל שאלה - 12 נקודות)

בין "מדינת היהודים" ל"מדינה יהודית"

כניסתם של החרדים באופן בלעדי כמעט לשדה החקיקה הדתית ומעשה המורשת היהודית מעורר מתח בין קבוצות האוכלוסייה במדינת ישראל. הוא גם מסמל יותר מכל את הויתור החילוני על עיסוק בסוגיית צביונה הממלכתי של מדינת ישראל. מעניין לציין כי ויתור זה עומד דווקא בניגוד למורשת ההיסטורית הישראלית.

יש בויכוח, על דמותה של המדינה, התנגשות בין שני דגמי מדינות שנראה כי הם נעים בקווים מקבילים ולא ברור כיצד יפגשו. חלק מאזרחי המדינה דוגל במדינה שמרבית תושביה הם בעיקר יהודים אך תרבותה אוניברסאלית, הם לא רוצים שבבני-ברק יאכלו חזיר, פשוט לא אכפת להם. הם מתנגדים להסדר שקבע את מקומה של הדת במדינה, שקבע למשל את נושא הכשרות במוסדות ציבור. מי אתם שתגעו לי בצלחת? הם שואלים.

אני דוגלת בדגם בו התרבות הבולטת במדינה נוטלת דברים מהמכלול שנקרא "יהדות". דמותה של מדינת ישראל כמדינה יהודית מושתתת על התודעה ההיסטורית המשותפת. איסור אכילת חמץ בפסח הוא חלק מתרבות היהודית-לאומית בעלת משמעות בעיני העם היהודי בכללותו. המדינה היהודית מקיימת את המנהגים היהודיים, וזה מתבטא בין השאר בסמליה היהודיים ובחגיה הרשמיים של המדינה שהם על-פי הלוח העברי.
(מעובד על פי עדי שרצר, "מדינת יהודים או מדינה יהודית", מתוך אתר אימגו, 2008)

10. הצג שני גורמים לשסע הדתי. והסבר כיצד השסע בא לידי ביטוי בטקסט
11. הצג את הגישה של מדינת היהודים והסבר כיצד גישה זו באה לידי ביטוי בטקסט.
12. הצג את הגישה של מדינת ישראל כמדינת לאום יהודית תרבותית והסבר כיצד גישה זו באה לידי ביטוי בטקסט.

פרק רביעי (22 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 13-17 (לכל שאלה - 11 נקודות)

13. באחת הערים במרכז הארץ לא שובצו מספר ילדים מעולי אתיופיה, על ידי הרשות המקומית, לבית ספר באזור הסמוך למקום מגוריהם. ילדי העולים יושבים בביתם מזה מספר חודשים ואינם לומדים.

– ציין והצג איזו זכות של הילדים האתיופים נפגעה על ידי הרשות המקומית. והסבר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.

14. באחד המפעלים קיבלה עובדת מכתב פיטורין בטענה שהיא אינה נאמנה למפעל. היא הואשמה בכך שגילתה למתחרי המפעל סודות מקצועיים. העובדת טענה שלא היו דברים מעולם. היא ביקשה ל הגיע לשימוע בוועדה המורכבת מנציג ההנהלה ונציגי העובדים. הועדה אמנם כונסה אבל לעובדת לא ניתנה כלל אפשרות להציג את עמדתה בפני הועדה ואילו למנהלים ניתנה אפשרות להציג את עמדתם.
העובדת טענה שאחת מזכויותיה נפגעה על ידי הועדה.

– ציין והצג איזו זכות של העובדת נפגעה. והסבר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי באירוע.

<http://aviv.ort.org.il/bezrachut>

כל הזכויות שמורות לרשת אורט ישראל

15. הצעת חוק הבריאות הממלכתית בארה"ב עברה ברוב בקונגרס. בחוק נקבע שלכל אדם יהיה ביטוח בריאות אוטומטי עד גיל 26, זאת בניגוד למצב הקיים בו כל אדם ביטח את עצמו ומי שלא יכול לממן זאת, לא היה מכוסה. החוק מצריך השקעה של כמיליארד דולר מהתקציב הציבורי כדי להבטיח את מימושו.

– ציין והצג מהי המדיניות הכלכלית-חברתית עליה מתבססת רפורמת הבריאות בארה"ב. והסבר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי באירוע.

16. עורך דין של חשוד, שעניינו נידון בבית המשפט, פנה לבית המשפט בבקשה למנוע פרסום של כתבות בכלי התקשורת שפרסמו עובדות לכאורה על אשמתו של האיש. טענתו היא שהפרסום עלול להשפיע על החלטתם של השופטים ופוגע באחד העקרונות המנחים את הרשות השופטת

– ציין והצג מהו העיקרון המנחה את הרשות השופטת בשמו ביקש עורך הדין למנוע את הפרסומים בכלי התקשורת. והסבר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי באירוע

17. תפקידיו של היועץ המשפטי לממשלה.

יש הטוענים שיש להפריד בין תפקיד היועץ המשפטי לממשלה לתפקיד ראש התביעה הכללית ויש הסוברים שאין להפריד בין שני תפקידיו אלו של היועץ המשפטי לממשלה.

הבע את עמדתך בעניין זה. הצג שני נימוקים התומכים בעמדתך, ומתבססים על מושגים מתחום האחרות.

בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:

טענה – הצגת עמדתך בעניין באופן ברור.

הנמקה – הצגת שני נימוקים, שבעזרתם אתה מבסס את טענתך על מושגים וידע מלימודי האחרות

בהצלחה!

זכויות היוצרים שמורות לרשת אורט

<http://aviv.ort.org.il/bezrachut>

כל הזכויות שמורות לרשת אורט ישראל